

drevji, je najbolje vzgojevati češplje le poldebelnate. Sicer pa je vzgojevanje češpljevega drevja popolnoma enako, bodi-si, da hočemo vzrediti visoka ali le polvisoka debela, namreč tako-le: V krajih, kjer češplje prav dobro uspevajo, in to so kraji bolj vlažnega podnebja (kakor na Pivki, na Dolenjskem, Gorenjskem, Štajerskem i. t. d., nikakor pa ne v Vipavi ali še celo na Krasu), ni potrebno češpelj nikdar sejati. ampak pomnožujejo se s koreničnimi vzrastki starejših dreves. Kjer je namreč za češpljo pravo podnebje, tam zažene starejše drevo iz bolj privršnih korenin vse polno pogankov, ki se spremené v bolj ali manj trnasto grmovje pa tudi drevje, ako se pusté mirno rasti. Ako se taki vzrastki na mestu, kjer rastejo, obrezujejo k večjemu dve leti, to je, ako se oprosté na spomlad stranskih mladik in trnov, zadobé se iz njih prav dobre sajenice za drevesnico. Tako pridobljenih drevesec ni treba prej kakor v tretjem letu izkopati ter v drevesnico presaditi. Presadé se pa ravno tako kakor hruške ali jabolane, z edinim razločkom, da se prav močno skrajšajo. Pusti se jim le za eno dobro dlan debelca nad koreniki, da se s tem prisilijo zagnati močne poganke. Od nastalih pogankov se pusti le najmočnejši mirno dalje rasti, vsi drugi se pincirajo. Pri tleh se češplje nikdar ne požlahtnjujejo. Vse daljnjo ravnanje v vzgojevanju debel je do cela enako onemu visokih jablan ali hrušek. Kadar dosežejo debelca zadostno visokost, 95 do 100 $\frac{cm}{m}$, požlahtné se s sedlanjem. Cepiči se morajo jemati iz najboljšega, to je najrodovitnejšega in najlepše rastočega češpljevega drevja, kajti sicer se ne dobé lepa in rodovitna drevesca. S požlahtnjenimi češpljami ali slivami se ravna dalje isto tako, kakor z jablanami ali hruškami, v drugič cepljenimi.

V krajih, kjer se češplje nič kaj dobro ne pomnožujejo po koreničnih pogankih, morajo se seveda sejati. Sejejo se pa tako kakor češnje; zato ni treba o tem še dalje govoriti. V drevesnico se presadé enoletni divjaki. V dosti krajih mislijo ljudje, da koščice, pridelane na drevju, iz koreničnih izrastkov vzgojenem, niso kaljive; ali to je čisto prazna vera.

Navadno se češplje kar nič ne vzgojujejo v drevesnici, kjer se zasajajo v veliki množini (kakor v najnovejšem času na Pivki. Čast!), že celo pa ne požlahtnjujejo. Toda, kdor vzgoji le enkrat češpljevo drevje v drevesnici, posebno pa, če ga požlahtni, vzgojeval ga bode potem vedno; kajti veselje je videti, kako raste lepo, čvrsto, skoraj brez vsega trnja tako drevje, in tako rodi veliko redneje ter veliko lepši in debelejši sad. Ako se hočejo namesto češpelj vzgojevati druge vrste sliv, ostane vse pri tem, kar smo tu povedali o vzgojevanju češpelj; razloček je samo v tem, da se za požlahtnjenje vzamejo namesto češpljevih slivni cepiči.

Iz koščic pridelane češplje so rodovite, a rodé malo manj žlahtno sadje kakor njih matrne rastline. To velja še posebno o ringlotih. Ako se sejejo, rodé zadobljena drevca brez vsega požlahtnjenja prav lep

sad. Ravno to velja tudi o koreničnih vzrastkih, ki so iz korenin takega drevja zagnalih ako se vzgoji iz njih drevje.

Apnena moka na sadnem vrtu.

Sedaj bode čas, tako poroča Ph. Gerhardt-Sonnenschied v „Praktischer Rathgeber im Obst- und Gartenbau“, da pričnemo z delom, katero je pa še malo znano, a nepreceno; to je namreč potresanje drevja z apneno moko. Za to delo je najboljši oni čas, v kojem se začno cvetni popki napenjati in pa vlažen miren dan, tedaj obvisi namreč apnena moka na vseh delih dreves. Smoter potresanju je:

1. Da se drevesni vrhovi mahu, lišajev in mrčesov očistijo. Moka ostane na mahu in lišajih, in jih za mori ter pokonča zalego mrčesov.

2. Da se zavarujejo cvetni popki proti mrčesu in utrdijo proti škodljivem vremenu. Apnena moka na zunanjih delih popkov brani mrčesom, da jajčkov v popke ne zalegajo.

3. Da se zemlja pod drevjem gnoji.

Moko narediš tako: Dobro žgano apno naškropiš z vodo (na eden stot apna dvajset litrov vode). Apno spraviš na kup, pokriješ ga z ruševino, katero tako stlačiš, da zrak ne more do apna. Čez 3 ali 4 dni je apnena moka dobra v rabo.

Razprašiš jo tako: Pri majhnih drevesih mečeš jo od tal, pri velicah z lestve v vrhe dreves. Posebnih priprav za to ne poznam. Po moji misli jih še nič ni, ker kolikor je meni znano, ne rabijo in ne poznajo še nikjer apnene moke, kot ljudje našega kraja, ki so me zadnjo jesen popraševali po vzroku rodovitnosti mojih dreves, česar jim nikakor nisem prikrival.

Perutnistvo.

Francozi dobivajo za kokošja jajca, prodana v inozemstvo vsako leto po 35 do 40 milijonov frankov v deželo. Iz tega moremo sklepati, da ondi perutnistvo s posebno marljivostjo in spretnostjo gojijo. Imajo mnogo praktičnih izkušenj ter so posebno opazni pri izbiranju kokelj in v pripravah za valitev. Pri nas na deželi redi vsak kokoši, pa malo jih je, ki bi tako opazno in razumno ravnali, da bi res imeli dobička.

Kokoši vse jedo, kar dobijo: meso, zrnje, zelenjavo. Če niso zaprte, iščejo si same v hrano: žuželk, črvov, zrne, trave itd. Tako nam delajo malo skrbi. Zadostuje, če jim časi kaj zrnja navržemo, zlasti kedar zavoljo slabega vremena ne morejo od doma.

Drugače pa je, koder imajo kokoši zaprte. V tem slučaju časi precej stanejo, zlasti če so jajca po ceni. Kdor sploh kokoši redi, naj gleda na to, da mu bodo tudi po zimi nesle, kedar so jajca draga. V to svrhu treba skrbeti kokošim za toploto in primerno hrano, rastlinsko in živalsko.

Tla treba s stolčenim apnom posipavati. Apno je namreč kokošim potrebno zavoljo jajčnih lupin, katerih brez njega ne morejo narejati. Po kotéh na suhem morajo biti kupi pepela za kopanje, da se nadležnega mrčesa iznebijo.

Kokošim je dobro tudi nekoliko živalske hrane dajati. Zatorej priporočamo kuhinjske odpadke: kuhane preostanke mesa, maščobe, drobovino od rib, piščet itd. Vse to se drobno zaseka, pomeša z ostanki drugih jedil, dodane se malo moke, dolije kislega mleka itd. ter naredijo majhni svalki ali hlebiči. Teh se daje ali nastavlja kokošim redno in toliko da vsaka živalca nekaj dobi, tudi če je mlajša in slabša mimo drugih. Tako bodo kokoši zmeraj krepke in zdrave, posebno če se jim nekaj zelenjave, na primer salate, kapusovega perja, zelene detelje položi in časi ječmena ali ovsa vrže.

Vode morajo zmeraj imeti, tudi po zimi, vendar paziti je, da ne zamrzne. Če je kurnik združen s hlevom, pričakovati je zanesljivo, da bodo kokoši tudi po zimi jajca nesle.

Treba je še gledati na to, da bodo jajca velika in težka. V to svrho je izbrati pravo kokošje pleme, kajti vsako pleme ni pripravno da bi neslo jajca. In torej moramo tudi tukaj izbirati takšna plemena, katerih kokoši rada in obilno jajca nesejo. Pravo pleme pogoditi, je zelo važno.

Jajca rabijo mnogovrstno, najbolj kot jed ljudem, zatem pa še, da se iz njih izvalijo mladiči v pomnožitev kokošjega roda, pa tudi za tečne in mastne pečenke.

Valiti dajejo mladiče kokljam. Toda Francozom rabijo tudi posebne strojne valilnice. V to svrho nastala so uže večja podjetja, koder veliko piščet izvalijo na umeten način ter jako mnogo denarjev spečajo.

O gojenju mladih konj v hlevu

piše v „Oeconom-u“ živinozdravnik E. Weiglein: Vzrok vsem napakam konjskim je slabo gojenje v hlevu in slabi vzgledi.

Med temi napakami so nekatere, katere jim gotovo v starost preidejo in ki so ljudem celo nevarne. Tudi cena se jim zelo zniža. Žrebeta menjajo svojo prvotno dlako od šestega do osmega meseca. Tedaj jih zelo srbi in grize; zaradi tega se radi drgnejo. Ako se jim bližaš in jih po vratu, glavi ali po hrbtu popraskaš, strmel bodeš, tako mirni bodo in stiskali se bodejo k tebi hvaležno in hrepeneče, kazoč, da jim dobro dé. Nič boljšega nego če primeš ščet in konjsko česalo (štrigelj), dobro snaži, a pazno in pametno, pa le ne s česalom, ampak le s ščetjo; ono je še preojstro za mehko kožo in kosti, ki ven mole. Tako stori dvakrat na dan, ne da bi žrebe ustrašil, in kliči je z mirnim in mehkim glasom po imenu, katero žrebeta prav dobro pomnijo. Tako si vse lahko dosegeš, kajti snaženje v tem času vedno nemirnim konjem dobro dé. Snažeč vzdigni

žrebetu sem in tja kako nogo, pa le malo, potem jo postavi zopet polagoma na tla in ob enem praskaj in snaži noge; žrebetu to dobro dé in pozabi na to, kar se ž njim godi; tedaj vsakokrat, kadar nogo vzdigneš, udari parkrat zlahkoma na kopito z lesom od ščeti, in tako si žrebe brez težave privadil popolnoma snaženju ter vzdigovati in podajati noge. Priveži mu še ovraten jermen, spusti kobilo na plano in žrebe pojde rado za njo in privadilo se bode lahko vratnemu jermenu ter privezovanju za uzdo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 33. Kje je dobiti starih železniških šin? (J. Kr. prof. v K.)

Odgovor: Jakob Nekrep v Ljubljani prodaja stare železniške šine, ki so pa še prav dobro ohranjene. 100 kgr. stoji 7 gold. Šina vaga nekaj čez 200 kgr. Pri večjih naročilih daje imenovana tvrdka znaten rabat.

Vprašanje 34. Spomladi hočem kupiti plemenskega bika. Svetujte mi, ali naj kupim beljanskega ali muricodolskega bika? (P. Š. v K.)

Odgovor: Na to vprašanje ni prav lahko odgovoriti. Predno se odločite za to ali ono pasmo, preudariti Vam je več reči. Ako Vam je največ do mleka, potem ima na vsak način prednost beljanska pasma. Želite pa vzrejati lepo vprežno in klavno goved, potem Vam priporočamo muricodolsko pasmo. Ozirati se pa morate tudi na Vaše posebne razmere, to je, na kupčijske in krajevne razmere. Laški in južno-štajerski trgovci ne marajo za drugo nego za sivo goved, ko Korošci, Tirolci in Bavarci pa kupujejo na Gorenjskem izključno le cikasto živino. Beljanska goved je kočljivejša od muricodolske, vendar pa prva hitreje odebeli nego zadnja.

Vprašanje 35. Kje je dobiti ameriških trt? (P. Z. na F.)

Odgovor: Ameriške trte prodaja dr. Geršak v Ormužu. Dobiti jih je tudi po okrajnem glavarstvu od c. kr. kmetijskega ministerstva. Svojim udom priskrbi ameriških trt tudi društvo za varstvo vinarstva v Avstriji. Društvo ima svoj sedež na Dunaji. Sicer se pa bodete za letos uže tako prepozno zglasili za ameriške trte.

Vprašanje 35. Moja goved, ki je beljanske pasme, je zelo dolgodlaka ter mršava. Slišal sem, da priporočajo goved striči. Tudi jaz bi rad to izkusil, a želim prej Vaše mnenje zvedeti. (S. C. v L.)

Odgovor: Mlada beljanska goved je vedno precej dolgodlaka, zlasti pa po zimi. Striženje govedi je dobro, a treba je zaradi prehlajenja pazljivo ravnati. Ako svojo goved pridno snažite in češete, ako jo dobro krmite ter ji skrbite za primerno gorak hlev, potem goved ne bode mršava.

Vprašanje 37. Imam zelo plitvo, prodasto zemljo, ki bi jo rad zasadil s kakim sadnim drevjem. Poskušnje z jablanami in s hruškovim drevjem se mi